

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Lars Johnsson

YTTRANDE

1 (12)

2018-03-19

Dnr: 551-621-15

Anl.nr: 0382-60-004

Nacka tingsrätt
mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2018-03-19
MÅLNR: M 7062-14
AKTBIL: 96

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvar av låg- och medelaktivt avfall (SFR), i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län

Mål nr: M 7062-14 Avdelning 3

SAMMANFATTNING AV LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Länsstyrelsen svarar på denna remiss så som tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamheten, områdesskydd, skydd för djur- och växtarter samt natur och kulturmiljö. De aspekter som hör samman med joniserande strålning och säkerhet ligger utanför Länsstyrelsens uppdrag. När det gäller dessa frågor stödjer sig Länsstyrelsen på Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) utredning. SSM är expertmyndighet och remissinstans i Mark- och miljödomstolens prövning enligt miljöbalken när det gäller frågor rörande joniserande strålning.

Länsstyrelsen tillstyrker Svensk Kärnbränslehantering AB:s (bolaget) ansökan om utökad verksamhet vid SFR under förutsättning att Länsstyrelsens synpunkter och villkorsförslag beaktas. Länsstyrelsen konstaterar dock att ansökan och MKB:n ytterligare bör förtydligas.

LÄNSSTYRELSEN YRKAR ATT VILLKOR FÖRESLÅS INOM FÖLJANDE OMRÅDEN:

Farligt avfall

1. Elavfall i form av kylmöbler och vitvaror ska förvaras på hårdgjord yta och hanteras på sådant sätt att riskerna för läckage av köldmedium minimeras. Impregnerat trä ska förvaras på hårdgjord yta.
2. Övrigt farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat på tät yta, och hanteringen i övrigt ska ske så att eventuella läckage inte förorenar omgivningen.
3. För flytande farligt avfall gäller att lagrings- och uppställningsplatser ska invallas så att minst den största behållarens volym plus 10 % av de övriga kärkens volym kan innehållas i invallningen. Hanteringen av avfall och farligt avfall ska ske så att utsläpp till mark, luft och vatten motverkas. Vid

risk för spill eller läckage ska hanteringen ske på tät yta så att spridning till mark och vatten förhindras. Spill från hanteringen av avfall ska omgående samlas upp och tas om hand som farligt avfall.

Råvaror och kemikalier

4. Kemikalier inklusive petroleumprodukter ska vara märkta samt förvaras i täta behållare på tät, invallad yta, som är skyddad från nederbörd. Invallningar ska rymma största behållarens volym med en marginal av minst 10 %. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.
5. Tankning och parkering av fordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda fordon eller maskiner.
6. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.

Luft och damning

7. Maskiner ska i första hand drivas med elkraft och i andra hand med icke fossila drivmedel.
8. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från verksamhetens samtliga moment inklusive transport. Dammbindning ska ske med vatten eller med dammbindningsmedel som anmälts till och godkänts av tillsynsmyndigheten.

Buller

9. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden.

50 dBA vardagar utom lördagar	kl. 6.00-18.00
45 dBA lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 6.00-18.00
45 dBA kvällstid	kl. 18.00-22.00
40 dBA nattetid	kl. 22.00- 6.00

De angivna värdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske när verksamheten påbörjats och så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer, eller på tillsynsmyndighetens begäran.

Särskilt bullrande verksamheter såsom krossning, borrhning, sprängning och skutknackning får endast bedrivas kl. 6.00-22.00.

Transporter

10. Vägtransporter av byggmaterial och bergmassor till och från anläggningen ska ske helgfri måndag till fredag kl. 6.00-22.00 och lördag kl. 8.00-15.00.

Under övrig tid får sådan tung transport anlända till eller avgå från anläggningsområdet vid högst 100 tillfällen per år eller det högre antal som tillsynsmyndigheten, till följd av oförutsedda händelser, kan godkänna i förväg. Bolaget ska i förväg informera kommunen och allmänheten på lämpligt sätt för de fall fler än 10 sådana transporter förväntas ett enskilt dygn. Uppgifter om antalet sådana ankomster eller avgångar som avses i detta stycke ska ingå i den årliga miljörapporten.

11. Så lång det är möjligt ska fartygstransporter användas istället för lastbilstransporter vid borttransport av stora volymer, exempelvis av bergmassor.

Vibrationer

12. Sprängningar får inte utföras som medför att den sprängningsinducerade vibrationshastigheten, uttryckt som toppvärde i vertikalled mätt i sockel i närmaste anläggning för bostäder utanför verksamhetsområdet, överstiger värdet 4 mm/s eller att luftstöt vågor vid närmaste anläggning utanför verksamhetsområdet överstiger värdet 120 Pa uttryckt som frifältsvärde.

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning enligt Svensk Standard, för närvarande SS4604866 eller motsvarande vid sprängning, vid minst ett tillfälle under de tre första sprängtillfällena och då det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade vibrationer eller luftstöt vågor samt på tillsynsmyndighetens begäran.

Utsläpp till vatten

13. En damm för lakvatten invid bergupplaget ska utformas med tillräcklig kapacitet så den kan fungera som sedimenterings- och utjämningsdamm även vid t.ex. kraftig nederbörd och snösmältning.
14. Innan verksamheten startar ska det finnas ett avtal där innehavaren av avloppsreningsverket tillåter att bolaget leder lakvattnet från bergupplaget till avloppsreningsverket.
15. Vid sprängningsarbeten ska bolagets sprängtekniken optimeras på så sätt att mängden sprängmedelsrester i de bergmassor som kommer att lagras på bergupplaget och i länshållningsvattnet blir så liten som möjligt.

Vattenverksamhet

16. Vattengrumlande arbeten får ej utföras under perioden 1 april till 30 november.
17. Vid igenfyllnad av havsområden ska skyddsåtgärder vidtas för att förhindra grumling i havet.

18. Utfyllnad av vattenområdet Stora Asphällan ska ske genom utläggning av vägbank/slänt mot havet, varefter området innanför vägbank/slänt fylls ut.

Skydd av naturmiljö

19. Det område som får tas i anspråk för den aktuella verksamheten framgår av bilaga SFR-U K:14. Upplags- och uppställningsplatser placeras på för ändamålet avgränsade platser. Dessa platser ska placeras och utformas så att påverkan på vattenmiljöer och områden med känslig flora och fauna minimeras.
20. Bulleralstrande verksamhet ska anpassas så att fågellivet inte riskerar att störas på ett betydande sätt under häckningssäsong (1 april-31 juli). Etablering av bullerstörande verksamhet får inte påbörjas under häckningsperioden.
21. Flytt av orkidéer som omfattas av medgiven artskyddsdispens (grönvit nattviol, korallrot, nattviol, nästrot, skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad) ska planeras, genomföras och följas upp i samråd med tillsynsmyndigheten för artskydd.

ÖVRIGA YRKANDEN

Fisk och fiske

22. En fiskeavgift ska fastställas enligt 6 kap 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Länsstyrelsen anser att en sakkunnigutredning ska göras separat som utreder avgiftens storlek utifrån berörd areal, fångststatistik, försäljningsvärde etc. Utförare är lämpligen Länsstyrelsens fiskesakkunniga, Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Skydd av naturmiljö

23. Det ska tas fram ett kontrollprogram för yttre miljö. Kontrollprogrammet ska inkludera uppföljning inom de berörda Natura 2000-områdena samt uppföljning av flyttade orkidéer.

Kompensation enligt 16 kap 9 § miljöbalken

24. Kompensationsåtgärder ska vidtas för att ersätta de skador som uppkommer på fiskevatten vid utfyllnad av havsområdet och för utsläpp av kväve via lakvatten och länshållningsvatten till recipienten Öregrundsgrepen.

Prövotid

Utsläpp till vatten

Länsstyrelsen anser att vilka halter och mängder av föroreningar som ska föreskrivas bör sättas på en prövotid av 2 år från det att sprängning av berg påbörjats. Under prövotiden bör volymen av länshållningsvatten mätas samt

lämpliga vattenkemiska parametrar, fosfor, COD, metaller t.ex Cu, Cr, Zn samt suspenderade ämnen och pH analyseras. Vilka parametrar som slutligt bör analyseras under prövotiden bör delegeras till tillsynsmyndigheten att bestämma. Under prövotiden ska metoder prövas som avser att mäta läckage från injekteringsmedel. Utifrån resultat från dessa mätningar ska behovet av villkor som reglerar detta läckage redovisas. Även SKB:s behandling av lakvatten bör följas upp med analyser och redovisas. I prövtidsredovisningen bör även ingå volymen lakvatten och föroreningsmängd bl.a. kväve total, kväve ammonium och suspenderande ämnen som avleds till avloppsreningsverket samt vilken reduktion som sker av föroreningar i dammen vid bergupplaget.

Under prövotiden bör som provisorisk föreskrift gälla att:

- Utsläppet av länshållningsvatten får högst, beräknat som riktvärde, ha en halt av 50 mg/l suspenderande ämnen samt halten olja får högst vara 1 mg/l.

Energihushållning

Bolaget ska till Mark- och miljödomstolen redovisa en plan över hur uppvärmning av egna lokaler kan ske genom att tillvarata spillvärme från Forsmarks kärnkraftverks kylvatten eller på annat likvärdigt sätt, senast 2 år från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Länsstyrelsen svarar på denna remiss såsom tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamheten, områdesskydd, skydd för djur- och växtarter samt natur och kulturmiljö. De aspekter som hör samman med joniserande strålning och säkerhet ligger utanför Länsstyrelsens uppdrag. När det gäller dessa frågor stödjer sig Länsstyrelsen på Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) utredning. SSM är expertmyndighet och remissinstans i Mark- och miljödomstolens prövning enligt miljöbalken när det gäller frågor rörande joniserande strålning.

Farligt avfall

Bolagets förslag till villkor om farligt avfall bör preciseras. Det framgår inte vilka olika typer av farligt avfall som kan uppkomma i verksamheten, varför villkoren reglerar olika typer av farligt avfall.

Råvaror och kemikalier

De råvaror som kommer att användas i större volymer vid byggnation och drift av slutlagret är bl.a. cement, sprängmedel, injektionsmedel och stål. Därutöver hanteras t.ex. diesel. Eftersom det är stora volymer som hanteras är det angeläget att bolaget har rutiner för hantering och lagring av dessa råvaror för att minimera påverkan på omgivande miljö.

Bolaget kommer främst att använda cementbaserat tätningsmedel. Det cementbaserade medlet innehåller små mängder konserveringsmedel som i höga koncentrationer har hög toxicitet för vattenlevande organismer. Det är därför

angeläget att bolaget kan följa hur tätningsmedelet fungerar och om rester återfinns i länshållningsvattnet eller sprids till miljön på något annat sätt, det är även viktigt att bolaget har rutiner för och snabbt kan vidta försiktighetsåtgärder om det skulle ske någon påverkan på omgivande miljö.

Utsläpp till luft och damning

De utsläpp till luft som redovisas är begränsade och uppkommer främst vid transporter samt från arbetsmaskiner samt krossning och hantering av berg. Riksdagen har satt som mål att utsläpp av växthusgaser ska minska. När nu bolaget startar upp en verksamhet bör därför bolaget där det är möjligt använda eldrivna maskiner samt använda fossilfria bränslen för att bidra till minskat utsläpp av växthusgaser. Krav på övergång till eldrift tillämpas vid prövning av större bergtäkter.

Buller och transporter

För bedömning av begränsningsvärde för ljudnivåer anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Rapport 6538 april 2015) som ska användas. Länsstyrelsen anser att det i detta fall inte är Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser som ska tillämpas eftersom verksamheten är jämförbar med t.ex. täkt- och gruvverksamhet. Likaså anser Länsstyrelsen att bostäderna för korttidsboende vid Igelgrundet ska betraktas som bostäder och innefattas i villkoret för buller från verksamheten. Ett villkor för begränsning av lågfrekvent buller till inomhuslokaler avsedda för sömn och vila är motiverat ur säkerhetssynpunkt med tanke på att personal på kärnkraftverket behöver vara utvilade inför sina arbetspass.

Ett stort antal transporter av bl.a. bergmassor innebär en betydande ökning av antalet tunga transporter på RV 76. Redan idag berörs boende av bullernivåer över riktvärden både som dygnsekvivalenta värden samt även som maximal bullernivå. Bolaget har yrkat på villkor som begränsar den tunga trafiken nattetid och helger. Länsstyrelsen tillstyrker bolagets förslag till villkor vad gäller begränsning av den tunga trafiken.

Länsstyrelsen anser vidare att bolaget utifrån MB 2 kap. 3 § bör använda bästa möjliga teknik vid transporter vilket kan innebära att fartygstransporter ska ersätta lastbilstransporter t.ex. för transport av bergmassor.

Buller kan också påverka djurlivet i området på ett negativt sätt. I detta sammanhang gäller det främst effekter på fåglars möjlighet till lyckad häckning. Vad gäller buller vid transporter finns risk att sjötransporter innebär störning på häckande fåglar, bland annat inom Fågelskyddsområdet/Natura 2000-området Forsmarks bruk. Vid val av transportalternativ behöver denna aspekt, tillsammans med de kumulativa effekterna från planerad verksamhet vid det planerade slutförvaret för använt kärnbränsle vägas in (se även nedan).

Vibrationer och luftstötståg

Bolaget har valt att inte yrka på några villkor vad gäller vibrationer och luftstötståg. Länsstyrelsen anser att villkor liknande de som föreskrivs vid provning av bergtäkter bör föreskrivas för vibrationer och luftstötståg.

De värden som Länsstyrelsen anger i de föreslagna villkoren kan behöva reduceras om det visar sig vid bolagets och Formarks Kraftgrupp AB:s (FKA) inventering av vibrationskänslig utrustning, att viss utrustning inte klarar de av Länsstyrelsen föreslagna värdena. Om sökande kan visa att anläggningar tål mer än 4 mm/s motsätter sig inte Länsstyrelsen att ett högre värde anges i den delen och överlåter till Mark- och miljödomstolen att ange lämplig vibrationsnivå.

Länsstyrelsen anser att SKB ska redogöra för om vibrationer från sprängning kan påverka fågellivet.

Utsläpp till vatten

Villkor för hur spill-, lak- och länshållningsvatten ska omhändertas samt villkor för utgående halter och mängder ska kopplas till att Forsmarks kärnkraftverk är i drift. Villkoren för hur dessa vatten ska omhändertas när kärnkraftverket inte längre är i drift ska omprövas med de nya förutsättningarna som då gäller.

Lakvatten. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det lakvatten som avleds till avloppsreningsverket renas i tillräckligt hög grad i bolagets egna planerade reningssteg, utjämningsdamm och sedimentationsbassänger, för att reningsprocesserna i avloppsreningsverket ska påverkas så lite som möjligt.

Reningen av lakvatten som överförs till avloppsreningsverket bör följas upp med analyser av bl.a. totalkväve, ammoniumkväve och suspenderade ämnen under en provotid på 2 år från det att sprängningsarbetena startas. Vilken reduktion som sker av föroreningar, bolagets reningssteg samt volymen lakvatten och föroreningsmängd som avleds till avloppsreningsverket bör även redovisas.

Länshållningsvatten. Länsstyrelsen anser att det finns för dåligt underlag för att kunna sätta slutliga villkor. Vilka halter och mängder av föroreningar i länshållningsvattnet som ska föreskrivas bör sättas på en provotid av 2 år från det att sprängning av berg påbörjats.

Länsstyrelsen anser också att det är angeläget att bolaget har som mål att minimera kväveförlusterna genom att tillämpa en sprängningsteknik som ger små mängder odetonerat sprängmedel.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen anser att vattenverksamhet som innebär risk gör grumling ska regleras i villkor. Bolaget ska redovisa skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att undvika grumling.

Fisk och fiske

Verksamheten kommer lokalt att leda till negativa effekter på fisken och fisket genom habitatförstöring vid utfyllnad av havsområdet i Dyviksfjärden och öster om vägen mot Biotestsjön, sammanlagt 65 000 m². För den skada som uppkommer på fisket genom förlust av värdefulla lekområden föreslår Länsstyrelsen att en fiskeavgift i enlighet med 6 kapitlet 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska utgå. Avgiften skall vara proportionerlig mot den skadan som uppstår. Avgiften som inbetalas till, och administreras av Havs- och vattenmyndigheten, är avsedd att användas för åtgärder som främjar fiskbestånden i Forsmarksområdet samt i de vattendrag som mynnar i området.

Grumlande arbeten ska anpassas i tid för att minimera påverkan på de fiskarter som kan förväntas förekomma. Med hänsyn till olika arters reproduktionsperioder samt kritiska tillväxtperioder för yngel ska perioden 1 april till 30 november undantas från sådant arbete.

Skydd av naturmiljö

Ianspråktagande av naturmark

Av yrkande A4 i ansökan framgår att SKB söker tillstånd för att vidta de bygg- och anläggningsåtgärder som närmare beskrivs i ansökan.

Länsstyrelsen anser att SKB behöver förtydliga om ovanmarksanläggningens utformning är slutlig eller om den kan komma att ändras samt hur detta i så fall kan påverka omgivande naturmiljö. Det ska framgå tydligt av villkoren vilken yta som får tas i anspråk.

För att minimera påverkan på berört naturområde anser Länsstyrelsen att uppläggnings- och uppställningsplatser ska anpassas i placering och utformning så att påverkan på vattenmiljöer och områden med känslig flora minimeras.

Fridlysta arter

Växter

SKB har reservationsvis yrkat om dispens enligt 15 § artskyddsförordningen för att skada exemplar av grönvit nattviol, korallrot, nattviol, nästrot, skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad (yrkande C).

Länsstyrelsen är av samma uppfattning som SKB vad gäller nuvarande praxis, det vill säga att det behöver finnas risk för påverkan på artens bevarandestatus i området när syftet med åtgärden är något annat än att skada eller ta bort växter fridlysta enligt 8 § artskyddsförordningen för att förbudet i artskyddsförordningen ska aktualiseras.

Länsstyrelsens bedömning är att dispenskravet vad gäller ovan nämnda orkidéer inte aktualiseras av den verksamhet som beskrivs i ansökan. Länsstyrelsen anser dock att anläggningen (vägar, upplag etc) i möjligaste mån ska anpassas så att påverkan på dessa växter undviks samt att de skyddsåtgärder som SKB föreslagit ska genomföras och framgå av villkoren.

Länsstyrelsens bedömning är att den flytt av fridlysta orkidéer som SKB föreslagit som skyddsåtgärd behöver dispens enligt 15 § artskyddsförordningen och att dispens kan medges med villkor om att åtgärden ska planeras, genomföras och följas upp i samråd med tillsynsmyndigheten för artskydd.

Fåglar

I Området kring Forsmark finns ett rikt fågelliv. Samtliga vilda fåglar är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen vilket bland annat innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.

Fåglars häckningsframgång kan störas av buller, synintryck och eventuellt markvibrationer.

Av naturmiljöutredningen framgår att en viss osäkerhet finns i bedömningen av huruvida buller kan komma att påverka omkringliggande fågelliv eftersom det endast rör sig om modelleringar av bullernivåer samt att det inte finns några riktade studier på kushäckande fågel och buller att tillgå.

Konsekvensbedömningarna gällande bullerpåverkan på fågel förutsätter enligt ansökningshandlingarna att etablering av bullerstörande verksamhet påbörjas utanför häckningsperiod. Länsstyrelsen anser därför att detta behöver framgå av villkoren för verksamheten. Länsstyrelsen anser även att SKB ska precisera vad som avses med sådan bullerstörande verksamhet.

Uppföljning

Länsstyrelsen anser att verksamhetens beräknade bullernivåer ska följas upp i närliggande områden av betydelse för häckande fåglar samt att arbetet ska anpassas i utförande eller tid om bullernivåerna överstiger de beräknade nivåerna. SKB ska föreslå vilka anpassningar som då kan vidtas.

Kompensation enligt 16 kap 9 § miljöbalken

Den planerade verksamheten innebär, trots skyddsåtgärder, ett intrång i naturmiljön då utsläpp till vatten kommer att ske samt att land- och vattenområden tas i anspråk. Länsstyrelsen anser därmed att kompensationsåtgärder är motiverade och att bolaget ska föreslå sådana.

Natura 2000

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett natura 2000-område. Länsstyrelsen anser att de utsläpp till vatten och buller som den planerade verksamheten ger upphov till är sådana verksamheter som typiskt sett kan påverka miljön på ett betydande sätt i ett närliggande natura 2000-område och att en tillståndsprövning därmed krävs.

2018-03-19 Dnr: 551-621-15

Vattenmiljöer

Förutsättningar för bevarande av vattenmiljöerna inom Natura 2000-områdena är bland annat att vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier ska vara försumbar. Övergödning pga. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. I bevarandeplanerna för områdena Kallriga och Skaten-Rångsen anges bland annat bevarandemålet att ingen betydande ökning av näringstillförseln får ske.

Tillräckliga åtgärder för att minimera och begränsa grumling och spridning av näringsämnen måste vidtas. Det är viktigt att bästa tillgängliga teknik används samt att utfyllnadsmaterialet innehåller så små kvävemängder som möjligt.

Kylvattenströmmen bedöms enligt ansökan leda till utspädning. Det är dock viktigt att beakta vilka konsekvenser som kan uppstå om kylvattenströmmen av någon anledning minskar eller upphör.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att genom tydliga villkor begränsa risken för påverkan på Natura 2000-områdets vattenmiljöer, liksom omgivande vattenmiljöer utanför de skyddade områdena. Länsstyrelsen anser att de av SKB föreslagna försiktighetsåtgärderna ska framgå av villkoren.

Buller

Buller från hantering av bergmassor och båttrafik kan påverka häckningsframgången för förekommande fåglar i natura 2000 områdena. Detta kan påverka både ingående arter enligt fågeldirektivet och de bevarandemål som är satta för ingående naturtyper (exempelvis 1620). Länsstyrelsen anser att reglering av bulleralstrande verksamhet enligt ovan är motiverade.

Uppföljning

Enligt ansökningshandlingarna bedöms berörda natura 2000-områden inte påverkas på ett betydande sätt. Modeller har tagits fram för att bedöma effekterna av utsläpp till vatten och buller. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att uppföljning sker för att säkerställa att verksamhetens konsekvenser överensstämmer med dessa bedömningar och att ingen försämring av områdenas bevarandestatus sker.

Uppföljning

Ett kontrollprogram för uppföljning av verksamhetens effekter på miljön behöver tas fram.

Kontrollprogrammet ska syfta till att registrera förändringar i den marina miljön inklusive närliggande Natura 2000 områden samt kontroll av bullernivåer i närliggande betydelsefulla häckningsområden för fåglar. I kontrollprogrammet ska också ingå mätningar av grundvattennivåer samt

uppföljning av flyttade orkidéer. Kontrollprogrammet ska innehålla förslag på mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetod och ska tas fram i samarbete med tillsynsmyndigheten.

Energihushållning

I ett energibesparande perspektiv är det viktigt att ta tillvara den energi som finns tillgänglig i form av outnyttjad spillvärme i kylvatten som från Forsmarks kärnkraftverk alternativt utnyttjande av bergvärme. Bolaget bör därför presentera en plan som gör det möjligt att tillvarata spillvärme från kylvattnet för uppvärmning av egna lokaler. FKA bedriver ett arbete för att tillvarata spillvärme för uppvärmning av delar av sina lokaler. Detta bör ur såväl tekniskt som ekonomiskt perspektiv underlätta för bolaget att utnyttja spillvärme i kylvattenet från kärnkraftverket.

Kvarvarande brister i ansökan

Utvinningsavfall

Bolaget ska redovisa om verksamheten med utbrytning av berg med tillhörande upplag och krossning av berg omfattas av förordning (2013:319) om utvinningsavfall och om så är fallet innan byggstart redovisa hur man avser att uppfylla förordningens krav.

Sevesolagstiftningen

Länsstyrelsen vill även informera om att om sprängningar sker med mer än 10 ton sprängämnen (som uppfyller kriterierna under punkt P1a i Sevesoförordningen SFS 2015:236 bilaga 1 del 1) vid ett och samma tillfälle är verksamheten en Sevesoverksamhet av den lägre kravnivån. Om det däremot sker sprängningar med mer än 50 ton så är verksamheten en Sevesoverksamhet av den högre kravnivån. SKB bör redovisa om verksamheten berörs av Sevesolagsstiftningen.

Ljud och vibrationer i undervattensmiljön

På motsvarande sätt som ljudstörningar kan uppkomma i bostäder när bergtunnlar drivs fram under bostadshus i tätbebyggd miljö så går det inte att utesluta att ljud också leds vidare från bergborring och sprängning upp till vattenmiljön ovan planerade lagerutrymmen. Risken för att störningar drabbar fisk och marina däggdjur är inte beskriven i bolagets miljökonsekvensbeskrivning. Länsstyrelsen kan inte heller erinra sig att några motsvarande underökningar från borrning och sprängning har genomförts i anslutning till vattenmiljö i något annat större industriprojekt, annat än vid etablering av vindkraftfundament genom pålning i marin miljö.

För att även den möjliga miljöpåverkan på marina miljön från ljud och vibrationer vid etableringen av lagret ska finnas beskriven så bör miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med en utredning som visar hur ljud och vibrationer kan fortplantas sig till havsmiljön. Effekterna på den marina miljön bör bl.a. kunna uppskattas utifrån underlag framtaget i samband med bedömd påverkan från etablering av olika typer av vindkraftfundament i havet. I de fall störningsrisken från sprängningar behöver beaktas så bör en diskussion föras om möjliga åtgärder.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

12(12)

2018-03-19

Dnr: 551-621-15

I handläggningen av detta ärende har tf chef miljöskydds-enheten Pia Persson Holmberg, beslutande, naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen, miljöskyddshandläggare samt Lars Johnsson, föredragande, deltagit.

Pia Persson Holmberg
tf chef miljöskydds-enheten

Lars Johnsson
Miljöskyddshandläggare

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.